

Presentació

➤ CARLES SANTACANA
PRESIDENT DEL CENTRE D'ESTUDIS DE L'HOSPITALET
PROFESSOR D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

Abans que Òscar Garcés i Núria Toril reflexionessin —primer sempre s'ha de saber què es vol— i comencessin a capbussar-se entre papers, de la relació entre la nostra ciutat i el cinema gairebé només en sabíem una cosa: que l'Hospitalet no és Hollywood. Permeteu-me aquesta *boutade* per significar que tractar una història del cinema a l'Hospitalet no pot recloure's, òbviament, en l'anàlisi únicament de la creació. La ciutat té un paper determinat en el context català i espanyol, i es reflecteix en tots els aspectes. Tantmateix, la creació és, evidentment, l'aspecte bàsic, previ, sense el qual no seria possible res més. I el cinema és, per al segle XX, l'encarnació mateixa, junt a altres aspectes, del naixement de la societat de masses. I per tant, calia plantejar-se què ha significat en els darrers cent anys per a una ciutat de les característiques de l'Hospitalet la presència d'un fet cultural de l'envergadura del cinema. D'això és del que pràcticament no en sabíem res. I aquesta, em sembla, és la gran resposta que, matisada, documentada i perioditzada, ens facilita aquest treball. Un treball que, encara que el ritus de les presentacions ho demani, veritablement és una aportació al coneixement en dues vessants. D'una banda, per a la història social del cinema, tema sobre el que no m'atreveixo a dir res més, puix el lector trobarà unes pàgines més enllà la veu més autoritzada que en pot parlar, la de Miquel Porter i Moix. De l'altra, per a la pròpia història cultural de l'Hospitalet i també, perquè no, de Catalunya. D'una història cultural que massa sovint posa únicament l'accent en uns pocs noms que fan patxoca, però que no sap capir prou acuradament la incidència real dels fenòmens culturals; és a dir, la difusió en marcs més amplis que no únicament les èlits que constitueixen l'anomenada opinió.

Evidentment, la configuració de l'Hospitalet contemporani com a ciutat obrera i de la immigració ens obliga a estudiar els aspectes socioculturals fonamentalment sota aquest punt de vista. Sobre l'ús del cinema com a element lúdic, sobre la utilització d'aquesta expressió artística acompanyada d'altres, com per exemple les varietats, sobre el paper del cinema com a diversió familiar, especialment en etapes tan dures com el primer franquisme, etcètera. Això no vol dir que es renunciï a l'estudi d'altres utilitzacions del cinema més minoritàries però carregades d'intencionalitat, des dels cine-fòrums als propis creadors locals, amb els seus reportatges sobre la ciutat o les petites cintes de ficció, fetes amb tanta il·lusió. De tot això, i amb molt més ordre, ens en parlen dos joves investigadors, que en la seva feina durant aquests dos darrers anys s'han fet ben mereixedors d'aquest qualificatiu. Com a tutor del treball, puc certificar que han escorcollat amb tossuderia, que s'han plantejat el treball amb gran

seriositat i arribant a un resultat amb un gran equilibri entre tots els aspectes a tractar. I han fet tot això enmig d'una commemoració del centenari del cinematògraf que a Catalunya serà més aviat trista, on el reconeixement a aquests tipus de treballs està en entredit. Malgrat això, se n'han sortit, han demostrat la seva capacitat per fer front a la beca que l'Ajuntament els va atorgar en el seu moment, i han arribat a bon port.

Per últim, deixeu-me caure en el presentisme, o almenys en una lectura potser massa esbiaixada d'alguns apartats d'aquesta recerca. En llegir l'anàlisi que l'Òscar i la Núria ens proposen per a les dècades dels seixanta i els setanta, és difícil defugir dos sentiments contradictoris. D'una banda una mena d'orgull localista per l'enorme i interessant activitat desplegada durant aquells anys al voltant del cinema i de l'associacionisme cineclubista, en plena connexió amb els sectors més dinàmics i progressistes de la cultura catalana de l'època. Però per l'altra, l'indefugible encara que incorrecta comparació amb la nostra realitat cultural actual, que tot i fugint de la nostàlgia ens obliga a un balanç sobre l'estat de la cultura, no només ni fonamentalment pel que fa al cinema, a la nostra ciutat. Per això, i aquest és un comentari potser excessivament personal, crec que el llibre de l'Òscar i la Núria ens aporta també elements per al debat sobre el futur de la cultura a la nostra ciutat i també en contextos més amplis, un debat que després de vint anys de democràcia és urgent emprendre. Queda aquí, doncs, aquesta reflexió.

I per finalitzar, retornem a l'obra que ens ocupa amb una darrera idea. Amb l'esforç dels últims anys tot just estem començant a configurar un esquema explicatiu de la història de l'Hospitalet, un esquema que òbviament s'ha basat sobretot en les anàlisis demogràfiques, econòmiques i sociopolítiques. Des del Centre d'Estudis de l'Hospitalet, uns dels impulsors d'aquest procés, hem prioritzat aquests aspectes per poder arribar abans a aquesta síntesi mínima, però tenim ben clar que l'estudi de la història sociocultural de la ciutat és la gran assignatura pendent. I per això, per intentar començar a aprovar-la, hem volgut fer l'intencionat esforç de publicar aquest treball.